

Prikaz knjige

POSLOVANJE U MORSKOM BRODARSTVU

Autor: Ivo Domijan-Arneri
Izdavač: Redak, Split, 2014., str. XVIII + 453

U drugoj polovici 2014. izašla je knjiga doc. dr. sc. Iva Domijana-Arnerija *Poslovanje u morskom brodarstvu*. Namijenjena je poglavito studentima pomorskih diplomskih studija na visokom učilištima, onima koji rade u sustavu pomorskog prijevoza ili se s tom globaliziranom djelatnošću susreću na bilo koji način. Sastoji se od predgovora, uvoda i osam poglavlja. Na kraju je popis korištene literature i izvora, popis tablica, grafikona, shema, kazalo autorâ i pojmova te kratka autorova biografija.

Predgovor (četiri stranice) osobna je autorova priča o motivima i odrednicama nastanka ove knjige, tj. želja da izuzetno bogato radno iskustvo u industriji pomorskog prijevoza približi studentima na pomorskim studijima i onima koji se tek spremaju donositi rizične poslovne odluke u svojim poduzećima, ali i onima koji ih profesionalno pripremaju/obrazuju za takve poslove. Usto, ističe se, knjiga će itekako dobro doći i širem krugu zainteresiranih – stručnjacima u brojnim djelatnostima koje servisiraju ili se u poslu naslanjaju na morsko brodarstvo.

U „Uvodu“, prvom poglavlju na nešto više od četiri stranice, naznačuju se svrha i cilj knjige uz objašnjenje njezina koncepta.

U drugom se poglavlju, „Funkcija i značajke gospodarske grane morskog brodarstva“, na 23 stranice raspravlja o gospodarskoj funkciji prijevoza, sustavu ukupnog prijevoza, specijalizacijama u morskom brodarstvu i značajkama te djelatnosti.

„Temeljne vrste morskog brodarstva“ naslov je trećem poglavlju, opsega 51 stranice, gdje se opširnije razlaže o linijskome, slobodnome, tankerskom i putničkom brodarstvu.

Četvrto poglavlje, od 48 stranica, „Procesi promjena u razvoju suvremenog brodarstva“, sagledava morsko brodarstvo u globalizacijskim uvjetima, utjecaj mjera sigurnosti i zaštite okoliša na djelatnost, zatim odraz promjena na poslovanje brodarskih poduzeća, te funkcija morskog brodarstva u sustavu nacionalnoga gospodarstva.

U petom se poglavlju (32 stranice), s naslovom „Tržište morskog brodarstva“, iznosi se pojam i funkcija tržišta, a posebno se govori o: pomorskom tržištu, tržištu morskog brodarstva, tržišnim slabostima i različitim stanjima s obzirom na tržišnu strukturu i stupanj konkurentnosti. Posebna je pozornost usmjerena na problematiku ponude i potražnje, te, što je posebno vrijedno, konjunkturalnim ciklusima, kojih je razumijevanje i praćenje iznimno bitno za poslovanje u industriji pomorskih prijevoza.

U šestom je poglavlju, „Troškovi u morskom brodarstvu“, na 32 stranice raspravlja općenito o troškovima, njihovoj vrsti i strukturi u brodarstvu, o fiksnim i varijabilnim troškovima. Dani su primjeri izračuna troškova za putovanje broda, i to dnevnih fiksnih troškova, troškova broda u *voyage charteru* i stvarnoga financijskog rezultata takva aranžmana. Posebno je elaboriran izračun financijskog rezultata za brod u *time charteru*. Problematika koja se razmatra u ovom poglavlju osobito je aktualna jer u uvjetima, zbog mnogobrojnih razloga, ograničenih prihoda, upravljanje je troškovima itekako bitno za konačan poslovni rezultat.

Sedmo poglavlje, „Menadžment u poduzećima morskog brodarstva“, ističe se ne samo po opsegu (95 stranica) nego i bogatom sadržaju koji se obrađuje u četiri tematske cjeline. Razmatra se detaljno: poduzeće kao subjekt, temeljne

značajke menadžmenta, funkcija menadžmenta te institucionalizacija moći i birokracije u poduzećima općenito s posebnim osvrtom na birokraciju u poduzećima morskog brodarstva.

Osmo je poglavlje, „Rizici i poslovni rizici morskog brodarstva“, udarno i najduže. Na 147 stranica i u četiri odjeljka detaljno se i na prihvatljiv način izlažu važnije odrednice za rizik u morskome brodarstvu, zatim, temeljne skupine poslovnih rizika u brodarstvu i instrumenti strateškog upravljanja poslovnim rizicima u morskome brodarstvu. Na kraju ovog poglavlja, u četvrtoj tematskoj cjelini, iscrpno se govori o modeliranju strateškog upravljanja poslovnim rizicima u morskome brodarstvu ističući posebnosti modela i modeliranja u brodarstvu, elemente modela za strateško upravljanje poslovnim rizicima, formuliranje toga modela i njegove sinergijske učinke. Postavke su testirane na tri konkretna/praktična modela iz prakse. Porukom, tj. uputama kako treba implementirati model upravljanja poslovnim rizicima završava se ova vrijedna knjiga uz napomenu „[...] da rizike treba prihvaćati kao «nužno zlo» i credo u poslovanju; zato ih ne treba ni izbjegavati. Njima valja znati upravljati.“

Popis literature obuhvaća 143 bibliografske jedinice svrstane u dvije skupine – knjige i znanstveni radovi te publikacije i izvješća. U prvoj je skupini 119 jedinica, od kojih su 72 na hrvatskome, a 47 ih je na engleskom jeziku. U drugoj su skupini 24 jedinice, sve na engleskom jeziku. Slijedi popis tablica (10), grafikona (7), shema (1), kazalo autorā (116), kazalo pojmova (91). Na samom je kraju jedna stranica osnovnih biografskih podataka o autoru i njegova slika.

Poslovanje u morskome brodarstvu izuzetno je vrijedno djelo koje temeljito i znalački obrađuje bitna pitanja i probleme industrije pomorskog prijevoza. Itekako će obogatiti domaću i svjetsku literaturu pisanu o prijevozima morem, tim plavim beskrajem kojega se „bar jedna kap“, kako su davno napisali velikani hrvatske pomorske misli Viktor Cerić i Ante Turina, nalazi u svemu onome što suvremeni čovjek svakodnevno upotrebljava. Pisana je laganim/odmjerenim stilom i svima razumljivim jezikom.

Kada se pažljivo pročita ovo djelo, ono obogati osjećajem iznimnog poznavanja poslovanja u morskome brodarstvu. Ima se osjećaj da se materija potpuno savladala i da nema više nikakvih tajna. To je zato jer je autor u nju utkao svoje golemo i uspješno iskustvo. Ona je kruna njegove blistave profesionalne karijere, u kojoj su se stalno isprepletali brodovi, more, luke, te sve ono lijepo, manje lijepo i ružno što ide uz njih (dinamične promjene, sigurnosni izazovi, neizvjesnost, stalne mijene na hirovitom tržištu, pritisak troškova, složenost upravljanja, birokracija, poslovni rizici). Treba, dakako, posebno naglasiti da je autor doc. dr. sc. Ivo Domijan-Arneri veliki poznavatelj struke, respektabilan znanstvenik i ugledan sveučilišni nastavnik/pedagog. Proizvod takva stručnjaka, logično je, mora biti ovako vrijedno djelo.

Ali, brodarstvo je danas nadasve dinamično. Ekonomski, tehnički, tehnološki, organizacijski, upravljački, navigacijski, sigurnosni i pravni ustroj neprestano se mijenjaju. Treba ih, moglo bi se reći, svakodnevno prilagođavati trenutku. Zato je ova knjiga obvezno dobar uvod u objašnjavanje kompleksne djelatnosti pomorskog prijevoza. Nakon ovog uspješnog prvijenca, znanstvena, stručna i široka javnost s pravom očekuje od autora dopunjeno i prošireno ili posve novo izdanje s novim spoznajama i preporukama. Jer, u morskome brodarstvu treba znati sutra zašto se stvari koje su se planirale jučer, nisu dogodile danas.

Slika na koricama (plavo se more pjeni udarajući o hridi) asocira na činjenicu da se (metaforički govoreći) više brodova razbije o ekonomske valove nego o valove morske. I zato morskome brodarstvu treba trajno znanstveno propitivati i o njemu sustavno pisati.